

Sú rómske deti vzdelávateľné?

„Keď sa dieťa pýta, chce sa učiť“, hovorí pani učiteľka Natália Pilipčuková z Veľkej Idy. S deťmi z vylúčených rómskych komunít pracuje pätnásť rok a nikdy si nemyslela, že sú nevzdelávateľné, ako sa občas hovorí. Treba ich však do viesť k tomu, aby ich škola zaujímala, dobre sa v nej cítili, zažili pochvalu a mali odvahu pýtať sa. Iba tak možno rátať s budúcim úspechom.

Kým Natália neabsolvovala špeciálne vzdelávanie lektorov Feuersteinovho inštrumentálneho obohacovania (FIE) mrzelo ju, že jej žiačikom z osady to nejde tak, ako deťom z majority. Nepátrala po príčine a netušila, že je až taká vážna a obmedzujúca. „Teraz už viem, že je to spôsobené prostredím, v ktorom deti rastú a vyvíjajú sa. A práve preto im treba venovať zvláštnu pozornosť. Keď nastúpia do prvej triedy, sú na úrovni trojročných detí bežnej populácie. Učiteľ sa im prihovára rečou, ktorej nerozumejú, čo je pre ne obrovská prekážka. Od prvých školských dní zaostávajú, problémy sa prehľbujú, sú vystavené stresu, v škole sa im nepáči a učenie ich nebaví,“ hovorí. Je presvedčená, že vzdelávanie ETP jej pomohlo lepšie rozumieť „svojim“ deťom. „Metóda FIE je pre tieto deti vynikajúca a urobila pre ne veľmi veľa,“ tvrdí.

Keď sa v školskom roku 2013/2014 začala venovať polovici náhodne vybraných detí spomedzi svojich „nulťákov“ aj v popoludňajšom klube FIE, rýchlo zbadala rozdiel medzi klubistami a tými deťmi, ktoré sa do klubu nedostali. Rozdiel sa čím ďalej, tým viac zväčšoval.

Z pôvodnej skupiny dvanástich FIE žiakov postúpilo do piateho ročníka bez opakovania šesť žiakov. Ďalší štyria piataci sú z triedy, ktorej triednou učiteľkou bola Natália - lektorka FIE - ale nechodili do klubu. **Zo 17 žiakov, ktorí prišli do kontaktu s metódou FIE (buď len prostredníctvom ranného vyučovania, alebo intenzívne aj popoludní v klube) je momentálne v piatom ročníku desať žiakov. Zo zvyšných 12 žiakov, s ktorými sa FIE metódou nepracovalo, nie je v piatom ročníku ani jeden.** Deti z klubu majú aj výbornú dochádzku, takmer všetci majú nula neospravedlnených hodín.

V čom ešte bol rozdiel?

Deti zapojené do FIE programu mali lepšie vybudované pracovné návyky v zmysle lepšej pozornosti – koncentrácia, distribúcia, práceschopnosť. Deti z kontrolnej skupiny mali pracovné návyky na nízkej úrovni, až nevybudované vôbec. Mali nižšiu koncentráciu a pomalé psychomotorické tempo.

Deti z klubu mali vybudované základy strategického myslenia, pôsobili zaangažovanejšie a dynamickejšie. Vedeli lepšie ovládať svoje impulzy. Deti mimo klubu mali slabo rozvinutú verbálnu oblasť, bez schopnosti rozvinúť myšlienku. V behaviorálnom prejave dominovala impulzivita. Pôsobili zväčša pasívne.

Deti z klubu sa pri podpore a verbálnom povzbudení vedeli vybudíť k lepším výkonom (hoc aj nesprávnemu, ale neboli rezignované). Tešili sa z úspechu, motivoval ich k ďalšej práci. Avšak neklubové deti neboli schopné ani po opakovanej mediácii využiť ponúknutú stratégiu. Nápovedu vedeli udržať v pamäti len krátky čas. Pri pochvale ostali bez akéhokoľvek emočného prejavu – bez úsmevu, či potešenia.

Aj k týmto zisteniam dospeli psychologičky, ktoré v apríli a máji 2018 uskutočnili psycho-diagnostické vyšetrenia detí z klubu a detí, ktoré klub nenavštevovali.

Pozoruhodné je i to, že deti od začiatku školskej dochádzky veľmi rady chodili do klubu. Prebiehal po vyučovaní, po tri hodiny, pravidelne od pondelka do štvrtka. Teraz sú z nich už piataci. Na druhom stupni už majú iných učiteľov, ale so svojou pani učiteľkou Natáliou sa naďalej denne – od pondelka do piatku sa po dve hodiny stretávajú v klube. „Majú to omnoho náročnejšie. Bude veľmi dôležité, ako ich budú podporovať rodičia,“ hovorí Natália. Deťom však tento školský rok pomáhajú aj štyria mentori. Každý z nich sa stretáva so svojou skupinkou troch žiakov dva krát do týždňa po skončení klubu. Spolu precvičujú učivo do školy, hrajú sa spoločenské hry, zapájajú sa do kreatívnych dielničiek, chlapci hrajú futbal, občas zájdu spolu do kina, do ZOO, či na pizzu, ale hlavne sa veľa rozprávajú. Úplne o iných témach ako sú zvyknuté doma.

Najlepším žiakom z klubu vo Veľkej Ide je Marko. Na piatackom vysvedčení v prvom polroku mal len tri dvojky, inak samé jednotky. Spolužiačka Venuška mala len o pár dvojk viac. Počas celého prvého stupňa mali celkove deti z klubu o jeden stupeň lepšie známky ako neklubové deti.

„Keď som v škole videla, ako pracuje popoludňajší školský klub, bolo mi ľúto, že moja Marienka sa doň nedostala. Poprosila som, aby ju dodatočne zobrali. Odvtedy sa celkom zmenila. Na školu sa teší, robí pokroky a má dvojky, trojky. Veľmi chcem, aby z nej niečo bolo a nemusela by sa v živote trápiť tak, ako ja,“ hovorí mamička, Angela Horváthová z Veľkej Idy.

Pani Ema Csiszárová chodíeva zvyčajne do klubu so svojou vnučkou a je na ňu veľmi pyšná. Možno i preto dievčatko dosahuje pekné výsledky, že babka sa s ňou učí aj doma. Aj iné mamy či babky sú v klube vítané. Keď vidia, aké sú ich ratolesti sú šikovné, je to pre nich dôkaz, že vzdelanie má význam a ich deti to s ním ďalej dotiahnu.

Veľká Ida, január 2019

Článok bude uverejnený v rámci ETP Slovensko blogu na www.sme.sk

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union